

ЖЕНСКИ СВЕТ.

ЛИСТ ДОБРОТВОРНИХ ЗАДРУГА СРПКИЊА.

ВЛАСНИК:

ДОБРОТВОРНА ЗАДРУГА СРПКИЊА НОВОСАТКИЊА.

ИЗДАЈЕ И УРЕЂУЈЕ:

АРКАДИЈЕ ВАРАЂАНИН.

ИЗЛАЗИ:

сваког 1. дана у месецу на целом табаку.

Цена је годишња 1 фор.; за Србију 2½ динара.

Рукописи и претплата шаљу се на уредништво.

МЛАДОЈ СРПКИЊИ.

На равном челу твоме још тавне боре нема,
Крило ружични снова свјежу ти душу буди,
Ал' време брзо лети, за даном дан се спрема

И ти ћеш, пупољче лени,
Ружица бајна бити. Многи ће, и многи тада
Славити твоје миље и љупке небеске дражи,
Ал' грешна и ниска сабласт, што трулим светом
влада,

Чисту невиност трује и адске насладе тражи;
Ох, не дај, Српкињо лепа, да чисте твоје груди
Дотакне душа, која у ниској пожуди стрепи,
Не вјеруј свјету овом, јер ништави су људи,
Чедни, пупољче лени.

Мостар, 21. маја 1893.

Алекса Ристов Шантић.

ДЕЧИЈЕ ИГРЕ.

I.

Кад се растопи снег, и отошле дани,
те кад пролеће одиочне, онда се
на оцедитим местима скупљају го-
миле деца, па се играју. На сокаку, у пор-
ти, на ливади је онда граја, трчање, ска-
кање, виџа. Тамо се скупила деца, те се
лоптају, играју „лонгамете (цуре)“, на дру-
гом месту играју се „пиљцике (каче)“, овде
се пругићима „банају“, тамо украј бари-
це „кољају“. Девојчице се опет искупили
код своје једне друге, па се пред авлијом
играју „маказица“, „лончића“, „ерберечке“.

Ко би знао набројате све те игре, што
наша деца по разним крајевима играју!

Старији људи, кад виде малену дечицу,
како се зажареним образима задали озбиљ-
но у игру, и нехотице се сете свога де-
тињства, и оних игара, што су још они
као деца играли, па кад погледе ову са-
дашњу децу и њихове игре, наћиће можда,
да се по гдекоја од старих игара и сад
игра; али колико игара се данас позабо-
рављало, колико лепих старих игара је
нестало!

А то је велика штета!

Кад старији људи, велим, погледе данашње игре дечије, врло ће мало својих познаница из детињства наћи, све су то скоро нове игре, и деца их са истом вољом и истом озбиљношћу играју, као и наши стари, оне игре, што се онда играле док су они деца били, — а зна ли ко од куд су те новије игре дошле? Зна ли ко, је ли и њих баш сам народ створио?

А то би ваљало да се зна!

Колико је старих игара дечијих позабрављано, колико нових игара је придобило без икаквог избора, па ми то и не примећујемо, деца се исто тако играју као и пре, она налазе задовољства у својим садашњим играма, за њих важи оно: како играм да играм, само да се наиграм!

Но и игре су део народних умотворина, па кад брижљиво скупљамо и чувамо народне умотворине остале, ни на игре не ваља да заборавимо, и њих ваља скупљати и чувати од заборава.

Ми истина имамо доста леп број скупљених игара, има их, што их је Вук Караџић скупио у своме делу „Живот и обичаји народа српског“, па онда збирка народних игара Вука Врчевића, за тим Милићевићеве игре у „Гласнику“ па Моје Медића у „Летописима“ и још на више страна по повременим листовима.

Но једно то, што ни у свима тима збиркама заједно није још ни из далека покупљено све што треба да је ту, а с друге стране, што се многе игре уз певање играју, а како се пева, то још нигде није забележено, па је тако многим играма баш најглавнија страна пропала, — то мислим, да би време било, да се о томе промисли, и сваки са своје стране по могућству припомогне, да се и тај део народних умотворина од заборава сачува.

А ко се више са децом бави него матере? Ко већма прати њине игре и забаве, него матере? Ко чува дете од колевке до младићског доба, него мати?

Матере могу испунити ону празнину, што досадашњим збиркама не достаје.

Наравно, да је за тај посао нужно имати и вештине и разумевања, — па у нас има таквих матера, које би то могле учи-

нити. Могле би грађу покупити, а од њих се више и не тражи.

Шта треба и како треба то купити, о томе ће бити говора мало доцније.

Но овде морам покушати, да истакнем, од какве су важности игре за децу.

Прођимо којег лепог дана кроз шеталиште у каквој вароши, у оној множини света видићемо децу лепо изблачену, где се са матерама шетају, деца бледа, слаба, иду читаве шетње уз матер, никад дете да потрчи, да се сагне, — једном речи, као лепо обучене лутке. Матерама се може бити у тај пар и допада, како њихово дете уме лепо мирно да иде, као какво „маторче“; како уме лепо да се поклони, па како му се сви диве и чуде! Ни мало се ту не мисли, да је то сасвим не природно, да се дете по 1—2 сахата мирно као одрастао човек шета, да би дете трчало, скакало, играло се. Па кад то све код куће има, кад се код куће има где протрчати, кад има где се играти, хајде нека се онда кад-кад и шета. Но по варошима знамо, да је то врло ретко случај, ту је обично једина слобода детиња у шетњи, па кад га и ту стегнемо, и не дамо му се ни маћи, онда то дете расти као биљка у стакленој башти, која се вештачком топлотом у сунчаним зрацима кроз стакло, негује. Онако се то на детету и познаје. Па бао да и сами „очеве вароши“ слабо маре за децу, јер их, бар по варошима, све већма истискују из свију оних места, где се дете може мало проћи, не дају им нигде места у шеталиштима за игру, него је све за одрасле удешено, а деца немају места.

Од куда онда деца да имају живости, да су весела, да су у опште деца, зар није све баш тако удешено, да детету за горчају млађани дани. Чеге ће се тако дете сећати после кад одрасте? Својих лених ципела, и ковштаблера с прутом у руци. Заиста врло мршаве слике за детиње памћење! У варошима, где се имају каде и за децу бринути, има ограђених дечијих игралишта баш у сред великих шеталишта, и тамо одрасли немају посла, већ тамо деца трче и по оној трави газе, вијају се, играју се до миле воље.

А утисци из детињег доба су најјачи. Старац се не сећа шта је било, док је био одрастао човек, али се сећа свега, што је било, док је дете био. Или се зар не сећа радо сваки свог детињства, не падну му на ум све оне игре из његовог детињства на памет, кад види сад децу како се играју, кад види с каквим весељем и душевном ведрином они своје игре замећу, кад види, како они те игре тако озбиљно схваћају, као да им је то позив живота? Па и она мала деца, што се у песку играју, што праве куће од песка, што од песка кувају ручак, и дају га својим луткама да једу, зар не схваћају и она то сасвим озбиљно? Мислите, да они у тај пар верују, да је то песак, а оно дрвена лутка? Детиња уобразиља је врло моћна, њојзи треба хране, па јој подајте пажљиво и разумно у игри.

Па кад у варошима не могу да имају деца нигде прилике да се са другом децом играју, онда не треба да се чудимо, од куд оне преживелости у добу младићком. одкуд бива свака генерација све слабија и кржљавија. Другице то не може ни да буде. Дете нема куда да се макне, у друштву је непрестано са одраслима, привикава се за рана на маторо понашање, а децу види само кроз прозор на сокаку, и то таку децу, која исто то пате, као и оно.

Кад дорасте за школу, претрају га са оним силним учењем; што је старије све више учења и у школи и код куће, задаће му не дају главе дићи, а при том нема ни места ни времена ни у школи ни код куће да те све бриге мане на страну, па да се проигра, — онда не треба да се чудимо, што је већ од 15 година готов човек, и онда је сасвим оправдано мњење, да у данашњем добу нема деце.

Па зато се сад подигле и државе и школе и породице, те да би томе злу доскочили, измишљавају разне начине, да умни напор код деце одлакшају телесним вежбањем; зато је сад у напредним државама велика вика: „дајте нам не само умно већ и телесно снажну децу. Подижите палате за гимнастику; стварајте гимнастичка друштва; школа строго нека ра-

спореди гимнастику, да тиме ослаби умно напрезање; вароши дижите игралишта и за малу децу и за школску децу; увађајте дечије игре и у школу и у друштво и на дому, — јер ето нам деца пропадоше!“

И до ког су савршенства већ поједине државе у том погледу дошле, сведочи нам она изрека једног школског управитеља у Енглеској, који вели: „У Енглеској може бити школа без школске собе, али без школског игралишта не може!“ И заиста нигде ваљда не пазе на телесно одгајивање детета толико као у Енглеској, сва могућа средства се тамо употребљују ради јачања телесног, као гимнастика, јуначке игре, веслање, пливање. Тамо школска деца после умног рада изађу на игралиште, па се тамо играју разних игара, боре мачевима, бију песницама, (наравно већ одрасли младићи, који иду у школу) и тако своје тело челиче, да би тако оснажени били способни и даље школски рад наставити.

Све ове државе, које сад дечије игре увађају у своје школе иду тамо у Енглеску, да виде, како они раде, па да после побирају оно, што је најбоље, за себе.

Из овог до сада реченог види се, да се све то већма увиђа, да су дечије игре од великог васпитног значаја; да их они који их немају траже; да дечије игре нису само тек нека беспослица, него ако се разумно употребе, да могу на добро дечије послужити.

Па и ми имамо разних народних игара, погледајте само оне збирке, што су напред споменуле, па ћете тамо наћи и таквих, које би врло згодне биле за јачање тела. А колико можда још има, које нису нигде још прибележене, колико које су већ ваљда сасвим заборављене? Зато је крајње време, да се покуше све, у свима крајевима.

Па јесте ли видели, како деца играју „жмуре“?

Та игра је ваљда општа, свуда је играју, може бити да има у разним крајевима разна имена; и може бити, да се на различит начин игра; да се код бројања, ко ће жмурити разне бројанице говоре, али то све опет остаје иста игра. Кад хоћу да

таку игру опишем како се игра, онда мо-
рам предпоставити, да пишем неком, који
ту игру никад није видео, који о њој ни
појма нема, па да сваку и најмању сит-
ницу опишем, и број деце и узраст, и

што говоре и што раде, покрете, једном
речју све, из чега би онај, који ту игру
није никад видео, могао је тако упознати,
да би и другог тој игри могао научити.

У Н. Саду.

Александар Јорговић.

ПРАВА СРПСКА МАТИ.

Ко нам даде узор витезове,
Ко нам даде дичне соколове?
Што, свијет диве, јунаштву им с' чуди,
Што их славе великани људи...
— Ко ће друго — свето име знати,
Ако није *права српска мати*?

Ко нам створи карактере праве?
С кога људи патриоте славе?
Родољубе, народне љубимце,
Најдичније најмилије синце!
— Ко ће друго — свето име знати,
Ако није *права српска мати*?

Ко нам каза да пјесме појимо,
Да се никог нигда не бојимо?
У весељу, ил били у тузи —
Пјесме миле, то да су нам друзи.
— Ко ће друго — свето име знати,
Ако није *права српска мати*?

Ко научи српске шћери мале,
Да су прве рјечи протепале; —
Ко нам каза, да зборимо 'вако,
Ко нам даде срећу, добро свако??
— Ко ће друго — свето име знати,
Ако није *права српска мати*?

Ко научи, да љубимо Бога,
Да волимо сваког брата свога;
Ко нам рече: „*Да је братац мио, —
Нек је добар — које вјере био?!*“
— Ко ће друго — свето име знати,
Ако није *права српска мати*?

Фоча, на Херцеговини —

Ко нам ули љубав и весеље,
Ко нам прича славно Еванђеље;
Ко нам каза за Исуса Спаса,
Што нас чува од сваког ужаса?
— Ко ће друго — свето име знати,
Ако није *права српска мати*?

Ко нас пази, ко нас грљи, љуби,
Ко за нама и живот изгуби?
Ко нам тепа, ко нам мило збори,
Ко се за нас дању ноћи мори; —
— Ко ће друго — свето име знати,
Ако није *права српска мати*?

Ко суморно сина свога чека,
Да јој дође једном из далека?
Ко за нама у невољи плаче,
И боно му срце куца јаче;
— Ко ће друго — свето име знати,
Ако није *права српска мати*?

Ко нас роди, а ко нас одгоји,
Ко нас зове: „*О синови моји!
Слажите се, па докле вас траје,
Нека братац свог брата признаје!*“
— Ко ће друго — свето име знати,
Ако није *права српска мати*?

Па, слава ти наша српска мати!!
Твоје име свијет ће поштовати.
Синци, шћери са тобом се диче,
С тобом Српству слога и спас ниче...
Лепшег миља не мож Србин знати,
Него што је *свето име „мати“*.

Родољуб.

НАШИМ СРПКИЊАМА.

Када бацимо поглед у назад, на ста-
ње нашега народа, видићемо како
се јадан као див вековима борио,
имајући једино на уму: „Слобода
или смрт“! И после жестоке борбе изво-
јевао је слободу, збацио је тешке окове,
и весео му усклик отрже из груди: „сло-
бодан сам“! Његов весео крик разлегао
се по свима крајевима, и у тај мах сваком

Србину, па и оном у туђини, закуцало је
срце живље; он се зарадовао браћиној
слободи, зарадовао се слози, која је овом
приликом победила.

Све те тешке борбе и искушења делио
је Србин са женом, с мајком Српкињом.
Њена заслуга за ослобођење и очување
наше светиње није мања од његове; јер
док се Србин борио на бојишту, а у но-

вије доба с незгодама крчећи путе просвети; донде је српска мајка одгајала оцу достојна сина, узданицу народа, а војну, њега заслужну вереницу. — Још у колевци певала им она песме из прошлости; прву молитву чуло је Српче са усана мајчаних; учила их да буду Срби и као таки, радије да жртвују живот, него да се лише тог дичног имена.

А тек кад би села уз преслицу, сакупила би милу јој децу, те би им причала о њиховим дедовима, о Душану и његовој слави, о Милошу и Марку, а најпосле о несретном Вуку... А Српчад упрла очице у своју милу мајку, па и ако много неразумне, миље, које им је испунило душу, тако им годи, па моле мајку, да им још прича.

Мајчини савети били су за децу светиња, они су чувани као аманет, који је прелазео с колена на колена. Крај свих зала и беда, одржао је Србин чист морал, одржани су наши лепи обичаји, који нам и данас служе на понос и дику. Па ко их је одржао? С правом се може рећи жена; јер док се муж бавио ван куће, донде је она деци о њима причала и њима их привикавала.

У српском дому чула се песма, мед млађима владала је слога и љубав, а старијима одавало се (данас ретко) поштовање: „јер у млађег поговора нема.“

Српкиња је од вајкада добра кућаница. Њена је кућа мала, скромна али чиста, уредна, и пуна као кошница. Свуда је њена вредна рука допрла, све је она опрала, сашила, извезла изаткала и уредила. На њој је оправдана она изрека, која у народу пониче: „жена је стуб куће“. Диста она је стуб куће, тешко оној кући, где се тај стуб почне да руши.

Па сад када сразнимо прошло стање нашега народа са садањим, и видимо дела женина у она тешка времена, то с правом можемо од садањих матера, више да иштемо; јер оне сад живе у сретна времена, њима се пружају средства са свију страна, тако: да поред малог труда могу да набаве спреме, с којима ће не само одговорити своје позиву, него и доскочити многоме злу и опасности, које из потаје грозне.

Наше народне песме, то верно зрцало

минуле нам прошлости, црта нам најлепшу слику, Српкиње девојке. Њена чедност и племенита душа, одушевљава сваког читаоца; па како мора да га боли, када после тога на улици сретне мало девојче, које је задахнуто сујетом, завишћу, презирањем, и ко би то све набројао. Како је грдна противност између врлина, које су красиле негдашње Српкиње, и данашњих (по мишљењу неких) врлина. Чисто не може човек да замисли ту доста наглу промену — па од куд пониче? Зар то нису унуке оних дичних матера? Јесу, али то је баш оно, што зледи већ зарасле ране Србину, то је оно зло, због којег пропадају толика имања, то је извор свију зала.

Па ко је крив?

Свакако они, који своју децу шаљу по страним заводима који им купују, или бар дозвољавају читање слатко отровних превода и оригинала, потпомажу њихову (по великим варошима) стечену сујету, скупљају отров, који не трује само околину, већ његову јачину осете и потомци. За последице оваког васпитања свагда је више крива жена него човек. Не једном може се чути, како мајка саветује ћерку: ти си дете моје била у заводу, на тебе је много потрошено, зато пази с ким ћеш да говориш, теби овде нико није раван, то су људи „унгебилдет“ — даље — на забави немој српски да говориш, то је језик „гемајн“, већ немачки и француски, — која ти се свила допада за хаљину, — чувај руке за гласовир, за тебе није рад и т. д. Према овоме видимо, како мајка потпомаже зло, које можда ни зачето није. Овако једна васпитана женска, у стању је да учини преврат у читавом месту. Речи: „зар је она боља од мене“, од великог су утецаја. Залудне су речи сиротог оца, ко за њих мари? — а када нестане новаца, онда настаје плач, једно друго криве, и најзад таке сцене, да човек није у стању описати их.

Па бар да је нешто стечено, т. ј. да су тако васпитане кћери и будуће мајке научиле нешто темељно, — не — тога нема. Њихово васпитање састоји се у томе, што су научиле у неколико, стране језике,

комплименте и на који начин боље да потроше новац. Стварног знања код њих нема, а оно мало површног истопа се брзо као снег, те после остају с неколико фраза, и извезбаном кокетеријом. Како оне њихову децу после васпитају, држим да је лако погодити.

Погледајмо у прошлост и садашњост страних народа, колико је било и има у њих изображених женскиња? — Францускиње су исправљале синовима латинске задаће, али поред тога и варјачом су вешто управљале.

Садањи дух времена захтева, да познамо и проучавамо све народе; њихове врлине и мане; али ради тога, да због њих себе лечимо и усавршавамо.

Младо девојче када остави школу, оно је врло неискусно и склоно злу као и добру. Ту настаје прелом. Превелика љубав мајчина не једном је била штетна по будућност милог јој чеда. Но свима тим неприликама, које су опасне по читав наш народ, и то с тога, што свако тежи да

буде сретан, само што су им путеви рани, даје се помоћи.

Тај спас лежи у: „Девојачким удружењима“. Први корак девојчета, из школе треба да буде у то друштво. Држим да није потребно говорити, ко треба да буде покретач таког друштва; јер је природно, да су учитељице за то позване

Основати овака удружења, веома је озбиљна ствар, у њима треба уништити све мане пре него што су на јавност избиле, њихова циљ треба да је усавршавање, она треба да утемељавају и шире образовање и васпитање, она треба да спремају добре домаћице, верне љубе и српске мајке.

Околности, у којима се налазимо са ма којег гледишта, нису најповољније. Зато миле сестре Српкиње не жалте труда, а милост Божја нека вас прати на вашем путу, који води светлости, који ће разгнати тешке облаке, те ће Србину сванути дан.

Ниш, 1. фебруара 1894. год.

Загорка.

Д О П И С.

Митровица, 5. марта 1894. — Добротворна женска задруга имала је на месне покладе своју друштвену забаву, која је била врло добро посећена и сјајно испала. Програм беше одабрам и леп. Пре свега дошао је говор г. Антонија Хаџића о задатку женскиња у нар. васпитању. И ако говорник није педагог, ипак је свој говор „лепо“ извео, те је уз пажљиво саслушање на завршетку „живо“ поздрављен био. Супеов „песник и ратар“ одсвирале су на гласовиру гђце Јелисавета Адамовића и Ленка Драгутиновића тако вешто, да си могао да приметиш: када песник по артији шара; а кад ратар плугом земљу пара. — Наше црквено певачко друштво само се хвали. Оно своје пијесе свагда на задовољство и најригорозније публике изведе. Чини ми се, да се „Хајдук Вељко“ неда лепше отпевати. — Нема сумње, да је и декламавање г. Пере Крстића славило потпун успех; а г. Сигети свирао је у „цимбулу“ изврсно. Ова је свирка нама

новина. „В кимваљех“ помиње се у псалмовима Давидовим, а Гете ју помиње у балади „Бог и Бајадера“, коју је хрв. песник Трнски с мање успеха превео, а пре њега ју је „вештачки“, превео наш „узор-песник“ Змај! —

Али тек слике! Шта да кажем о том „бисеру“ нашег уживања тога вечера? Саме су нам оне говориле. „Та ко их само тако красно наслика?“ — запита свако. Та вештак ти је тај наш „шаљивац“ срп. нар. позоришта, наш врли Пера Добриновић! — Ал бре се неће ни кајати за свој силан труд. Чуо је што је за правог уметника најдичније, чуо је најискреније признање и хвалу — од „лепог света“. — Шта дакле да кажем о „сликама“?! — Не зна се, која је дивнија, која заноснија! — То су све по избор лепе и младе господе и госпођице из наших отмених породица. Саме по себи већ дивотна појава; како не, кад су још „живе насликане“?! —

У живој слици „слепи миш“ особито је маркантна била „баба.“ — Да чудна сликара! „Баба“ — а после вредна млада и лепа наша одборница гђа Марија Панавотовића! — е сликаре, сликаре. . . .

Хоћемо ли се и другој слици тако слатко смејати?

Не! Другу ћемо слику поштовати. Она буди наше српске најнежније осећаје из прошлости: „Срби око гуслара!“ — Први нам поглед пада на „вилу“, — пријатељицу српскога народа. — Е „вила је баш она права загоркиња вила“, — свако је у себи помислио. Али ми ту вилу нисмо тражили у горама; ми смо ју нашли у бијели двори опште уважене отличне српске породице „племенитих Милекића.“ Та вила беше млађана, умиљата и дражесна гђа Милица пл. Милекића! — Поред виле ванредно дирљив био је приказ седог „гуслара“ нашег честитог младића г. Јоце Николића; па Црногорац, па онај Србин, па она Српкиња, па онда Српчад. — све лепше од лепшега у оној дивној ружичастој светлости. . . . Чаробан приказ! Дивота! Дивота! . . . И све то прође као сан, да му ни трага више није. . . . Је ли

морало тако да буде? Ја жалим. . . .

После свега весело се играло, баш по програму — до зоре. —

Али кад се Српкиње-Митровкиње знају веселити, знају ли се оне наћи и на озбиљнијем деловању? — Како да не?! — Зар оне, које имају толико естетичног чувства, да немају нежног, племенитог осећаја?

Сиротиња овог града има у нашој женској задрузи свог правог утешитеља. Велики број њених сиромашних штићеника, без разлике вере и народности, најбољи је доказ хуманости нашег српског женскиња — Сетисмо се и српске учитељске сирочади и даровасмо срп. учит. конвикту у Н. Саду 50 фор. а. вр. — Приправници П. р. срп. учит. школе у Сомбору, гђи Софији Марковићевој определи се месечна потпора од 5 фор. а. вр. кроз сво време школовања. Браћи нашој лужичким Србима за „Дом Матице Српске“ у Будишину даровала је ова задруга такођер 5 фор. а. вр. — Тако ето нит' је било — нит' ће бити које корисне наше установе, коју наша задруга неће потпомоћи; кад имамо родољуба, како јаван рачун о забави показује, каквима се одиста дичити можемо.

Р. П.

БЕДЕШКЕ

ИЗ ШКОЛЕ.

Виши женски завод. Један дописник, листа „Браника“, јавља, из Будапеште као поуздану вест, да један угледан и племенити Србин и богаташ намерава да остави велики део свога имања, што ће ићи на стотине хиљада, своме народу на ту цел, да се отуда оснује и издржава један виши српски православни женски завод с интернатом, који ће имати да спрема наше девојчице из отменијих и виших кругова за ваљане Српкиње, образоване матере, које ће у подмладку своме неговати врлине и оне моралне особине, што Србина дичи и уздише.

Ко је, да је, тај Србин, тек му је мисао племенита и здрава и за данашње наше прилике спасоносна, и ми поздрављамо ту лепу идеју, а новом и непознатом добротвору довикујемо: слава! Бог те благословио!

ИЗ ДРУШТВА.

Нова српска задруга. Задарски лист „Српски Глас“ јавља ово:

У уторак у вече састале се у српској чи-

таоници у Задру Српкиње на сједницу, да вијећају о томе, како би се овдје основала једна добротворна задруга Српкиња. Племенита замисао, која је потекла и препоручена од преосвештеног епископа Никодима, покренула је њеке благородне госпође, да се конституишу у одбор и пораве, да се иста у дјело приведе. Хтјеле су најприје, да саслушају савругарице у томе погледу и у ту сврху сазваше прву сједницу. Овој бијаху присутне преко 30 њих. На овој сједници претресан је поднесени задружни правилник, који је примљен са незнатнијем измјенама. Нова ће задруга носити име: „Добротворна задруга Српкиња у Задру“, а циљ ње тој бити, да просвјетно, морално и материјално потакне млади српски нараштај у овом граду, особито женску страну, на поштен рад и напредак. Како буде потврђен устројени правилник, задруга ће одмах почети да благотворно дјелује. Привремено је повјерена управа одбору покретачу. Судећи по одушевљењу, којијем је било попраћено остварање ове задруге, као и по томе, што су се савругарице обвезале на богате годишње прилоге, основано се је надати

да ће она лијено моћи напредовати и знатне користи доприносити младом српском нараштају. Већ су се на овој сједници уписале у задругарице 29 госпођа. На овом сјајном успјеху има се особитијем начином благодарити одбору покретачу, а на име: гђи Јелисавети Симић, гђи Милици Кнежевић, гђи Олги Петрановић, гђи Ани Катурић и гђи Олги Марчетић, које нијесу пожалиле труда никаква да се сретна замисао оствари. Ово нека је њима на част, а угледале се на њихово родољубно настојање и остале Српкиње по нашијем мјестима.

Ово је сад 21. српска женска задруга, на овој страни и ми ју поздрављамо са: живеље сестре наше!

ЗАРАД ЗДРАВЉА.

Сунце као лек. Један хемичар француски доказао је, да сунце убија оне ситне животињице или гљивице, зване микробе, што уносе многу болест међу људе и децу. Отуда препоручује, да се спаваћи намештај, одело и рубље што чешће износи, да се сунча. Ова околност наводи нас, да препоручујемо нашим читатељкама, да за спаваће собе узимају оне, које су сунцу ојекнуте и куда сунце највише допире, па и болеснике ваља пустити, да се што више сунчају, особито с пролећа, кад зраци сунчани нису одвећ жестоки.

ЗА ДОМАЋИЦЕ.

Болест на лишћу од шљива. Приметило се, како пише „Школеки Врт“, да у некојим годинама лишће од шљива има неке црвене мрље, и често је тим сво лишће на стаблу заражено; а то потиче од неких гљивица, које се зову: „Polijstigma rubrum D. C.“ која се врло брзо размножава, те често утамани и стабло. Против тих гљивица нема, вели тај лист, друга лека, него да се спали у јесен сво отпало лишће са шљива

Смрзнута млеко. У Сибирији (у Русији) влада велика зима и тамо се млеко смрзава, те се смрзнута и продаје не на литре него на комаде. Млеко се у таком стању дуго може одржати и тим поводом завели су Французи вештачко смрзавање млека, те сад тамо на тај начин одржавају млеко свеже по месец дана. „Ш. В.“

Виново лишће за зиму. Сарма је српско јело, јер ју наше домаћице праве од вајкада од ку пусног лишћа, а зна се изодавна, да ју праве и од винова лишћа. Од винова лишћа праве само с пролећа, док је винов лист (ластар) млад; ал наше се домаћице досетиле, те суше овај лист, па праве од њега винову сарму преко целе године, која је исто тако укусна, као да је онај час узабрано лишће. Како се већ приближује време, да ластар тера лист, то износимо овде начин, како се винов лист оставља за зиму.

Узабере се само оно лишће с врхова, младо и чисто, па се рашири на чистим чаршавима у соби, никако на сунцу, па се ту полако суши за једно 8—10 дана. Домаћица ваља који пут за то време да преврне лишће, да се с обе стране добро исуши. Кад је тако исушено, слаже се у кутије и остави у орман ил где на другом месту, где нема промаје и кад треба узме се, и прави од њега сарма, као и с пролећа.

РАЗНО.

Епископ бачки. Његово Величанство, краљ Франц Јосиф I. потврдио је синодално изабраног епископа бачког, најречаснијег г. Германа Опачића, протосинђела, кога ће посветити Његова Светост патријарх српски о Ђурђеву дну о. г. и онда ће примити управу епархије. Добро нам дошао!

За надбискупа загребачког именован је од Његовог Величанства краља Франца Јосифа I. Хрват Др. Ђура Посиловић бискуп сељски. Браћа Хрвати се радују овом именовану, јер веле, да је ово врло благ, праведан и учен син, па што је њима мило и нама је драго

Др. Љубомир Радивојевић из Каменице (у Срему) предао је краљевском министарству просвете у Београду, преко 100.000 динара, да се отуда, под његовим именом, оснује фонд за просветне цели. Живео!

Приложници Коста и Јулијана Крстићи грађани Митровачки, даровали су својој православној цркви једну плаштаницу у вредности од 180 ф. и један лепо израђен „Христов гроб“ у вредности од 1200 ф. Живели!

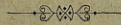
Најмлађа кћи руског цара, Ксенија верила се с великим кнезом Алексијем Михајловићем и у својој изјави, на коју је отац позвао, да каже, шта жели, да јој отац учини за сватове, изјавила је, да жели, да позове у сватове брата њезина верника, кнеза Михајла, који је био пао у немилост код цара, што је узео за жену девојку из невладарске породице. И цар је испунио жељу своје најмлађе и најмилије кћери, те ће тако доћи у сватове и кнез Михајло са својом женом грофицом Моренбурговом.

Словакиње и Румункиње. „Суботичке Новине“, буњевачки лист, јавља, да се 550 Румункиња, госпођица, обратило словачким девојкама једним писмом, којим се жале на неправде, што им чине Мађари, те завршују писмо овим речма: „У тако жалосним приликама, наша ће срца бити олтари, на који морамо у народносном духу најчистију жртву, нашу љубав принашати. Ми смо одређене за Весталинке, које ће бдити над светлом ватром опстанка наших народности.“ — На то су одговориле Словачке девојке, да оне радосно сестринство прихваћају, како би заједнички оживиле и одржале у оба народа свету ватру истинске љубави међусобне.

Енглескиње. По последњем попису дознало се, да има у Енглеској 100 женских лекара медицине, 345 зубних лекара, 2 марвена лекара. У школској струци има двапут толико женскиња, колико мушких; 660 журналисткиња, 127 служе као посреднице за разне радње, 69 воде самостално трговину, 3 воде банкарску радњу, 765 воде агентуру, 16 дисконтуру, 17.00 као продавнице (трговачке спомоћнице) више од 1,000.000 као слушкиње. око 2,000.000 раде по фабрикама; 45.000 раде пољ. радњу и 4.000 раде у мајданима.

Изддржљивост женска. Нека Американка, гђица Велес, реши се у својој 15 години да учи ме-

дицину; ал беше сирота. Да би извела свој план, оде своме ујаку и наговори га и молбама придобије, те јој даде на послугу за годину дана једну краву, 6 ћурака и 12 кокошака. Од млека, масла и јаја ове живине уштеди толико, да је могла отворити себи једну малу трговачку радњу са папиром и отуда је плаћала учитеље и књиге за предштудије. После 4 године је већ толико материјалне снаге прибрала, да се могла одати наукама, без да и трговину води. Пре кратког времена положила је сјајно опшит лекарски, и тако је својом дурашношћу постигла намеру и жељу своју.

РАД ДОБРОТВОРНИХ ЗАДРУГА СРПКИЊА

Новосаткиња.

Добротворна Задруга Српкиња Новосаткиња имала је своју ред. одборску седницу 12. (24.) фебруара о. г. под председништвом своје начелнице гђе Јулке Радовановићке, и пошто се прочитала и оверовила оба записника: од глав скупштине и одборске седнице од 31. дец. 1893, (12. јан. 1894) прешло се на дневни ред.

Председница извештава, да је овдашња срп. правосл. цркв. општина приредила за сутра у недељу 30. годишњи парастос великом српском књижевнику Стевану Вуку Караџићу, те позива на исти и ову задругу. Одбор решава, да суделује корпоративно цео одбор. Даље је извештала председница, да је овдашњи градски вел. капетан г. Антон О. Шрајбер дао овој задрузи прилога 11 фор. 11 н. Узима се са захвалом на знање.

Перовођа извешћује, да је послао за углед овозадружна друштвена правила у Панчеву и у Будву, где се намеравају основати сличне за друге. Овај се извештај узео на повољно знање. Исти извешћује, да су овој задрузи стигли позиви за беседе и концерте са више страна, а из Дољ. Тузле и Бјељине послате су и срећке на продају, од којих је председница за задругу задржала по 5 ком. и послала дотичнима 5 фор. за то на оне цели, на које се забаве приредиле, т. ј. на фондове осн. њихових школа.

Друга одборска седница ове задруга држана је 2. (14.) марта о. г. под председништвом начелнице задружне гђе Јулке Радовановићке, у којој је председница изјавила, да је добила од градоначелничког звања из Клужа (Колошвара) позив, да распродаје цедулице од 2 н. и 5 н. од сваке врсте по 100 ком. које су издате на ту цел, да се тим путем оснује фонд за глумо нему школу у том месту и она је у име задруге исплатила свотом од 7 фор. свих тих 200 ком., што се узима на одобравајуће знање.

У овој седници се прочитао допис председништва просветног одсека сл. кр. вароши Новог Сада од 8. марта о. г. бр. 1. којим се моли, да

ова задруга изабере две чланице своје, које мађарски језик говоре, за исти одсек, који има намеру, да подиже овде општинска забавишта. Бирају се за то начелница и подначелница.

Овом приликом прочитале се захвалнице гђе Нине Петровићке и одбора добротворне жен. задруге из В. Кикинде, као и гђе Елодије Л. Мијатовићке на избору њиховом за почасне чланице, које се поздравиле: са живеле

Из ове седнице је упућен перовођа. да се распита у Будапешту, код литографа В. Грунда, били се могле добити још на продају дипломе овозадружне, што су 1884. г. издаване изложбеницама овде. па да се са другим текстом исте могу издавати почасним чланицама.

Рачунски извештај српског учитељског конвикта у Новом Саду узет је на знање и примљене су као нове чланице: Софија Кристићка, Душина уд. Радуловићка Катица Сајдл. Софија М. Борђевићка Марта Стојановићка, Јелисавета пл. Рогулићка, Ангелина пл. Јовановићка, Мила пл. Иванићка, Љубица Матићка, Христина уд. Коларовићка, Јустина С. Поповића, Јулка Грчићка, Зорка Деметровићка, Ирма Барако, Катица уд. Кривогац и Даница Јаснићка, које су поздрављене са: живеле.

Старо-Бечејкиња.

Славно уредништво „Женског Света“ у своме пењеном листу оставило је места за извештаје о радовима женских задруга. Овакови извештаји о појединим задругама врло су добри, јер дају прилике, да задруге обавештавајући се узајамно о радовима својим једна другу прате и рад подстрекавају, те тако неку душевну везу међу собом одржавају. С тога ћу и сам слободан бити, да изнесем укратко рад „Просветне Задруге Српкиња у Ст. Бечеју“ за минулу 1893. годину.

Ова по броју свом врло мала задруга бројала је године 1892. 32. чланице. К броју овом у години 1893. приступило је 5 нових чланица, и то: гђе Милева Миковић, Милева Дорословачка, Софија Мишковић, Милица Живковић и

Марија Хаднајева. У току исте године преставила се стара чланица Ана Виши, те је тако концем 1893. године остало 36 редовних чланица.

Године 1893. држала је „Просветна Задруга Српкиња“ свега 8 скупова, и то две главне скупштине и шест одборских седница, у којима је донешено 49 закључака, од којих ћемо поменути оне важније. Тако је у одборној седници од 22 јануара под бројем 1. решено: да се уплати III. рата за „Српски учитељски конвикт у Новом Саду“, и да се задруга претплати и надаље на „Женски Свет“. — Под бр. 3. узет је на знање извештај гђе председнице, да у задружном забавишту има засад 17. деце, од којих 4 неплаћају школарину.

Марта 18. држана је главна скупштина, у којој је прочитан рачунски извештај за годину 1892 — Примања је било 724 ф. 23 н., издавања 698 ф. 64 н., остатак 25 ф. 59 новч. К овоме долази готовина у штедионици Бачко-Потиској 2850 фор., свега — 2875 ф. 9 новч. — У задругу су примљене нове чланице, чија су имена горе наведена. — Узет је на знање с благодарношћу саопштај гђе председнице, да је „Бачко Потиска штедионица у Ст. Бечеју“ од своје чисте добити даровала овој Задрузи у име потпоре 41 фор. 70 новч. а почасна чланица српска добротворка гђа Софија Дражић 5 фор. а. вр. — На позив Добротворне Задруге Српкиња В. Кикинђанак на прославу 20-годишњице о Ђурђеву дне решила је и ова задруга да учествује у прослави, које је и извршила заступством у особама: гђе председнице Емилије Јоцић и чланица Милице Богдановић и Милеве Миковић. — У истој скупштини учињена је обнова управе за год. 1893. која је у своје време у цењеном „Женском Свету“ обзнањена била. — Још је скупштина одредила богословској омладини „Слози“ у Ср. Карловцима прилог од 5 фор., који је одмах и послан.

У одборској седници од 21. маја решено је: да се на Ивањ дан одржи годишњи испит у задружном забавишту; исто тако да задруга буде на позив месног школског одбора о испитима у месним српским школама са две своје чланице званично заступљена — У истој седници одређена је свота од 5 фор. за набавку књижица, које би имале послужити за награде школској деци о годишњим испитима.

11. (23.) јула држана је ванредна главна скупштина. Главни предмет саветовања био је: да ли да се забавиште и надаље одржава? Пошто је перовођа разложио, да по закону о забавиштима задруга може и даље забавиште своје одржати али под оним условима, које закон наређује; како је даље и месна полит. општина решила, да српском забавишту и надаље у име потпоре 200 ф. годишње пружа, а црквена општина исто толико, — то је решено: да се забавиште и надаље одржи. А пошто према за-

кону мора бити свака забавиља испитана и оспособљена, то се има досадања привремена забавиља гђца Милица Савић упутити, да себи за годину дана оспособљење прибави, иначе ће се морати стечај на то место идуће 1894. год. отворити. — Једним путем и то је решено: да се уз опширнији извештај и ово забавиште — као српско вероисповедно — стави под управу и заштиту наших аутономних школских власти.

У одборној седници од 20 јула известила је гђа председница, да је нова школска година у задружном забавишту отпочета, и да се уписало 27 деце. У другој одборској седници од 8. септембра решено је по примеру „Добротворне Задруге Српкиња Новосаткиња“, да и ова Задруга даје сваке године у спомен својим преминулим чланицама годишњи парастос, и то је у нечему решено, и одложено на доцније. — Притекла је Задруга прилогом од 5 фор. а. вр. у помоћ од пожара пострадалим Ловранима.

На састанку од 14. новембра утврђено је је коначно, да се парастос упокојеним чланицама приреди ове, а и сваке будуће године, последње суботе у години, на који, да се позову сва три пароха, и српска црквено-певачка дружина да се умоли за суделовање, остало пак становништво, као и друге Задруге на страни да се позову путем жаловница (парте) и јавних листова. (Парастос је заиста одржан 18. децембра на врло свечан начин, на коме су чинодјејствовала сва три месна пароха са преч. гбсп. протом на челу, а појала је и певачка дружина). — У истој седници на предлог гђе забавиље решено је, да се набаве некоја учила, играчке и намештаји, што је одмах и извршено.

Јануара 20 ове 1894 године био је и опет одборски састанак, на ком је гђа председница поднела извешће о одршаном парастосу. Истом приликом је решено, увести у записник своју благодарност како цркв. певачкој дружини за појање при парастосу, тако и пароху преч. г. Јовану Степановом, који је послату му награду за труд Задрузи повратио са захвалом. — Живео! — Узет је на знање саопштај гђе председнице, да се задруга претплатила и ове године на „Женски Свет“, као и то, да у забавишту има 25 деце. — Решено је даље, да се сазове око Сретенија главна скупштина ради обнове управе на годину дана. — Изречена је протоколарна захвала гђи Јулијани Јовановићки, која је по познатој добротности својој изволела даровати забавишту 12 комада лутака.

У недељу 6. фебруара држана је главна скупштина, на којој беху присутне 18 чланица од 36. — У скупштини је узет секретаров извештај о деловању задружном у прошлој години на повољно знање. — Прочитан је рачунски извештај за год. 1893. Из овога се види, да је примања било 969 фор. 29 новч., а издавања 934 ф. 92 новч., тако је притекло 34 фор. 37 новч. Кад се овоме дода готовина у штедиони-

ци са 3094 фор. онда цео иметак чини 3128 ф. 37 новч, повећано према прошлој години са 252 фор. 78 новч. Извештај је узет на повољно знање, а како су рачуни у потпуном реду, то је гђи благајкињи дата опросница. — Пошто је гђа председница како у име своје, тако и целог часништва и одбора захвалила се на дојакшоњем поверењу, позвала је скупштину, да новом избору приступи. Скупштина је и опет поново изабрала гђу Емилију Јоцић за председницу, ма да се она дуго томе опирала. Исто тако за потпредседницу и опет гђу Евелину Завишић а за благајкињу гђу Кристину Хаднаћеву. За перо вођу је умољен Стеван Жекић Одбор је биран тајним гласањем, у који бише изабране ове го спође: Даница Поповић и Фемка Влаховић са 17 гласова, Савета Соколовић са 16; Марија Жекић и Милица Богдуновић са 15; Меланија Сомборски са 13; Наталија Мравић са 11, и Милева Михајловић са 8 гласова. — Узет је с благодарношћу на знање саопштај гђе председнице, да је „Бачко-Потиска“ штедионица доброту имала и ове године задрузи подарити 40 фор. а. вр. — Наређено је, да се пошље 10 фор. а. вр. „Српском учитељском конвикту у Н. Саду“ у име IV. рате, и на послетку скупштина је у нечему решила, да се о Ускресу даде каква забава у корист задружне благајне.

Ово је, како у почетку рекосмо, у главном рад „Просветне Задруге Српкиња у Ст. Бечеју“ у минулој 1893. гдини. Заста, доста обилан рад, који је жртвован и посвећен Српству и његовој просвети! Само и даје сложено напред, па уз божји благослов неће ни жељени успех изостати!

С. Ж

Суботичкиња.

У главној скупштини од 11. новембра 1893. године закључено је, да се овогодишњих месојеђа приреди вечерња забава — беседа, и тога ради позове срп. певачка дружина, да се задрузи у изведењу намере придружи, односно беседа заједнички приреди са поделом чистог доходака на два равна дела. Како је певачка дружина желела, да се беседа ове године одржи под њеним именом, пристајући драговољно на то, да чист приход са жен. задругом подели, и од своје одлуке одустати није хтела, а женска задруга није могла већ променути свој закључак у погледу приређења беседе, то смо ових месојеђа имали две српске беседе, једна задругина, а друга срп. пев. дружине. Хвала буди ревности чланова са обе стране и гостима ван Суботице, и једна и друга беседа испале су врло добро, и ми смо потпуно задовољни са успехом; премда признати морамо, да смо не мало страховали. Моралну страну беседе, што ју је приредила добр. задруга Српкиња 22. јануара 1894. испрцино је оценио суботички извештач у новосадском „Бранику“, и одао тамо достојну пошту

свима суделачима и суделачицама као и приређивачком одбору, ми немамо шта додати, а нисмо ради, да похвалне речи понављамо тим мање, што су и суботички листови донели опширан извештај о задружној беседи и то у „Суботичким Новинама“ из пера оvd. на гласу уметника и стручњака, — него ћемо прећи на материјални исход беседе. По рачуну приход беседе је износио 387 фор. 20 нов., а расход 298 ф. 12 нов., чист доходак: 79 ф. 8 н. Добровољних прилога пало је: 81 ф. Приложише: По 10 фор. Стеван пл. Војновић вел. жупан, Паја пл. Јеремић и Вељко Јовановић економ из Тараша; по 5 фор. Др. Душан Миланковић из Осека, Јелисава Л. Мамужића градоначелниковица; по 4 ф.: Јосиф Антуновић зем. посланик; по 3 ф. 50 нов. супруга Д. Турчића из Н. Сада, М. Поповићка удова, др. Душан Петровић; по 3 фор. супруга А. М. Гајгера, Драгиња Арадска рођ. Лудајића, Јулиана Марковићка, др. Момир Павловић адв. из Србобрана, Младен Гавански из Србобрана, Божидар Вујић, Самко К. Манојловић, др. Стеван Михајловић, др. Лаза Секулић нар. тајник из Ср. Карловаца, Ђена Вајнбергер и Владислав К. Манојловић; по 2 фор., Н. Н. 1 фор. 50 нов., Трива Влашић парох из Сенте, Пера Бојкић из Митровице, Милан Николић из Београда, Миљинка Милосављевићка, Амалија Хофман, Климентије Љубибратић, Јосиф Хаџић, супруга А. Гајгера, Frank Szilasi трговци, М. Садаи вел. капетан, Карло Ребешић, Младен Карановић, Ник. Милошевић по 1 ф., Мартин К. Киш из М. Овара, Јак. Клајн млађи 50 н

Када овде изјављујемо најтоплију захвалност плем. дародавцима, нека уједно приме заслужено признање и најердачнију благодарност впошт. г.г. суделачице: Мила Рајићка из Сегедина, Сиди Илићева из Београда и Зорка Сибинкићева из Сегедина; г.г. Тона Хаџић, Фр. Гал управитељ и Људ. Вал професор оvd. музичке школе и г. Јудл ликовођа срп. пев. друштва из Н. Сада, као и сви, који су се трудили око беседе, те је тако сјајно испала; не мању хвалу заслужују и одлични гости са стране, који су својим присуством много допринели сјајном успеху беседе.

С радошћу могу вам јавити, да наша добротворна задруга сваким даном добија нових чланова. То је врло леп знак свести наших дичних Српкиња, које све то више увиђају, да се удруженим силама могу извести и најтежи послови око бољитка народног, и кад смо сложни и погледни у очима туђинца много више важили, као што губимо пред њима вредност, ако смо растројени и несложни. Дај Боже да у напредак све на боље пође!

Вуковаркиња.

Добротворна задруга Српкиња у Вуковару издала је ове године свој први штампан ра-

чунски извештај за прошлу 1893. годину, који нам износи леп напредак те младе наше задруге.

Из тог извештаја видимо, да је задруга та утрошила прошле године за потпору убогих: 385 а на одело школске сироте деце: 97 ф. 29 н.; на погорелце у Ловри 60 ф. 90 н.; на једну рату срп. учитељском конвикту у Нов. Саду: 10 ф.; па ипак је претекло главнице и готовине на рачун 1894. године: 2395 ф. 69 н.

Задруга та има: 160 редовних чланица и 42 добротвора.

Из „јавне захвале“, коју ћемо донети у идућем броју, види ће се, да та задруга има богате и родољубиве дародавце, те се надамо, да ће са оваким лепим и родољубивим радом ова наша задруга стати за кратко време у ред наших првих задруга с ове стране

Митровкиња

ЈАВАН РАЧУН

о добровољним прилозима на забави добротворне женске задруге у Митровици 20. фебруара 1894. године.

17 фор. 60 н. П. н. гђа Љубица пл. Милекића.

5 фор. 20 н. гђа Ана Костића.

4 ф. 40 н. Никола Ј Поповић, браћа Черих, Др. Александар пл. Рокнић.

4 ф. гђа Кристина Гамиршек.

3 ф. 80 н. Коста Новић кр. судб. већник, Антон Буквић инжењер, Алфред Хорват.

3 ф. 60 н. гђа Јелена Сретковића.

3 ф. 20 н. Милан Симуновић адвокат.

3 ф. гђа Марија Кнаус.

2 ф. 40 н. гђа Ана уд. Јанковић, Петар Стејић, Панта Л. Јовановић.

2 ф. гђа Јелена Костића, Стеван Адамовић, Божидар Милутиновић, капетан Бојић, Радивој Николчевић.

1 ф. 80 н. Маша Панајотовић, Георг Грисбах.

1 ф. 70 н. Јован Мијић.

1 ф. 60 н. Адам Драгутиновић, Трифун Димовић.

1 ф. 40 н. Др. Владимир Чобанић, М. Ваје, Ђорђе Петровић апотекар, Станковић и Шљивовачки, Видаковић из Шапца, Томо Теум, Франц Розентал из Пеште, Н. Н.

1 ф. 20 н. Лазар Сремчевић судач, Инкеј, Глиша Мијић, Мита Кацан агент. Др. Ђорђе Ивковић, Стеван Маглов, браћа Спајић.

1 ф. гђа Косара Николић, гђа Марија Перјак, гђа Катица Георгијевић, Петар Јеремић.

80 н. Милан Живановић из Руме, Јован Месаровић, Максим Прокић шумарник, Бернхард Милер, Глиша Костић, Фабијан Коловић, Спаса Крстоношић, Теодоровић из Јарка, Др. Николић, Јован Секулић, Младен Савић, Ђока Ристивојевић из Јарка, Флајшман.

60 н. Пера Бојић, гђца Катарина Ђукића.

1 круну С. К.

40 н. гђа Бранка уд. Костић, гђца Јула пл. Тапавића Чика Миша, Обрад Пејчић, Гаја Ковачевић, Јован Матић, Ђорђе Савић, Стојановић учитељ, Јован Волф коровођа, Ђока Стејић, Стева пл. Георгијевић кр. поручник, Павличек, Бастијаћ судач, др. Тешић, Вукашин Ђукић, Милош Гавански из Ковиљ-Сент-Ивана, Богдан Веселиновић, Негован Блаженчић, Лазар Стојановић, Сава Марковић, капетан Екингер, Евђен Арсеновић.

20 н. Стеван Ђукић.

Свега добровољ прилога . . . 129 ф. 80 н.

Од улазница 120 ф. 85 н.

Укупно . . . 250 ф. 65 н.

Трошак за забаву 138 ф. 92 н.

Чист приход . . . 111 ф. 73 н.

Свима племенитим прилагачима изриче овим своју велику благодарност, Одбор добротворне женске задруге у Митровици.

УНИЋИ . . .

Унићи, душе мира,
У скромни станак мој!
Ево ти, срца, груди,
Па свијај вечно туди
Тихани кутак свој!

Унићи, вило, лиром,
Украси станак мој!
Да родољубљем жари,
Да светом зраком зари,
Сваки ми душин пој!

Унићи, штитом буди
Љубави дому мом!
Утири пута срећи
Да свако може рећи:
„Ој, благо крову том!“

ДЕВОЈАЧКЕ САЊАРИЈЕ.

СКИЦА ИЗ ДРУШТВА.

Гђца Катица начинила је данас већ пет посета; у њезиној белешци још је остало само једно име забележено — гђи Даринки, но та јој се посета учинила необично тешком.

Катица и Даринка познавале су се још од детињства, када су као деца заједно играле; кад су пошле у школу, седеле су једна до друге, а тако исто кашње у институту, постадоше присне пријатељице те су и исте идеале имале. Када су свршиле своје науке у институту, разиђоше се њихови путеви, а тим и њихови укуси ударише разним путем. Другарице су стајале и кашње у живој преписци једна с другом па тако у једном писму повери Даринка својој другарици, да је до ушију заљубљена у неког потпоручика Адалберта ритер фон Бишински, — потомка старе племићке пољске породице, па да ће се удати или за њега или ни за кога. — „Хофирају ми — вели — и други, али су ми сви равнодушни — неки чак и несносни, а најнесноснији неки Сава Ј. — још несвршени ђак.“

После некога времена постајаше њихова преписка све слабијом и слабијом, док напослетку са свим не престаде, — кад, али једнога дана добије гђца Катица од Даринке карту, где јој јавља, да је вереница; но име онога, с којим је верена, није гласило Адалберт ритер фон Бишински, већ — Сава Ј., са свим идентичан са оним несносним Савом Ј.

За другарицу Катицу, којој је Даринка поверила била све спове свога срца, била је то тешка ситуација. Ваљало је пре свега да сретној млади у писму изрази своје жеље и да јој пожели сваку срећу, али она прибегне другом модерном средству, којим се сви гратулантис необично испомажу, када дођу у неприлику. Место писма отпрати јој Катица брзојав, јер где се код сваке речи рачуна с неком таксом, ту не ће тек нико захтевати, да му се опширно испричају нечији осећаји.

Од тога доба прошле су већ две го-

дине, када је Катица први пут од свога „ђаковања“ дошла у град, где се некада учила, — а камо су се родитељи Даринчине већ давно преселили били — па јој је прва дужност била да посети своју сироту другарицу. Распита се, где Даринка станује и дошавши тамо притисне електрично звонце, а када јој служавка отвори, нађе се у пријатном стану једне сретне породице: није се до душе видело луксуза, али је одасвуда провиривао укус и ванредна чистоћа. Млада домаћица дочека своју другарицу још на вратима, поздрави се с њом најсрдачније: руковаше се и изљубише се — али колико изненађење! На Даринци не бијаше ни трага о каквој жртви, а исто тако ни трага о руменилу стида на њезиним образима — као што је Катица очекивала од своје другарице при овом састанку.

После обичних питања о здрављу и осталом, и одговорима на њих рећи ће напослетку Катица: „Па ти овде баш красно живиш!“ — „Само скромно — одговори Даринка. Ако ми допустиш и ако желиш, покашћу ти моје становање у потанкости.“ И сада проведе Даринка своју другарицу кроз цео стан свој; разуме се, да је и грлати лармација у колевци добио посету. Ходајући тако кроз собе опази Катица у салону на дувару у природној величини „портре“ Даринкиног мужа, на писаћем столу опет стајаше његова слика украшена свежом ружицом, а исто то лице видело се на медаљону, што га је Даринка на врату носила.

Но то је већ и сувише! Гђца Катица надала се нечем са свим другом; она је већ била у себи скицирала леп говор, којим ће тјешити своју „несретну“ другарицу, што се овако „несретно“ удала наравно само на наваљивање својих родитеља, — али јој Даринка не даде ни најмање повода, да је тјеша.

Но та је Даринка баш препредена! права глумица! Када се мора већ та комедија пред светок одиграти, чему ва-

рати и другарицу?! Катица постаде већ зловољна, одговори њезини постадоше све краћи на питања Даринкина, која се живо трудила, да уздржи разговор. Напокон се Катица диже, да се опрости па да иде

„Ти ваљда тек не ћеш ићи већ?! ушита је Даринка погледав на сахат. Причекај још само пол сахата, док дође мој муж, да те представим њему, он ће се врло радовати.“ — „Зар твој муж увек тако тачно долази кући?“ — „Дакако! Он иде истим путем из канцеларије кући, и то је мени најмилији час целог дана.“

Најмилији час целог дана! — и то сме Даринка рећи својој другарици, њој, која несносног Саву Ј. чува у читавом тучету писама, што их је Даринка црним на белом својом руком писала. Не! — то је већ и сувише! Ову брзу заборавност не може Катица тој глупари тако олако опростити, а да је не казни, — па ће јој онако тек кроз зубе: „Но баш се радујем, да се ти *ишак* срећном осећаш.“ Она реч „ишак“ била је наглашена, а Даринка је врло добро разумела смисао тих речи.

„Ах, разумем, — рећиће Даринка — ти мислиш на некадашњу нашу преписку. Баш ми је драго, што си ме сетила на то, да ти од свега срца кажем, што ме већ дуго мучи. Чуј ме:

„Свака девојка доживи једно време, када с романом у руци заспи, а пробуди се с пуним срцем немирних санова. И први мушкарац, који се укаже у тој слици и који јој се стане удварати — врло брзо попуни празно место жељно ишчекиваног јунака. Па тако је било и код мене. Јунак мој звао се Адалберт ритер фон Бишински, мени је био диван, елегантан. па још — војник, лајтенант, то значи, да је он двоструким јуришом дојурио у моје детиње срце. Његова шарена униформа и чак о перјаницом заносили ме до лудила. Но да се дивота „најкраснијега од свију“ у потпуном сјају покаже — у сваком роману потребна је црна противност, потребан је безнадежни просилац, којег ће онај сретник победити. Сава је мене тада силно љубио, па није ни крио својих симпатија према мени — но он мораде узети на себе улогу безнадежног. Међутим мој господи

лајтенант био је прави универзални геније: Не само да је умео лепо јахати и тоциљати се на леду, не само да је био изврстан играч и забављач, да је знао младим, незрелим девојкама мозак завртити, него је био и изврстан рачунџија. Па тако решавајући своје рачунске задатке дође до тога уверења, да је мој мираз био за једну нулу мањи за његове потребе, и ради те кобне нуле одвуче га срце од мене некој старијој девојци, која је до душе имала кукаст нос и већ пожутео „тен“ — али је стајала на расположењу она жељена нула. Тада Сава, који је већ свршио био своје штудије и постао чиновник, запроси моју руку и по други пут и ја постадох његовом, али сам му најпре све испричала и признала заблуду својега срца.

„Ради тога нисам се још ни једнога часа покајала, као што нисам ни ради оне будалаштине, која је том претходила. Да сам се одмах, одазвала Сави, можда би нас за дуже времена наша срећа преварила, тежња за таштим златним плодовима са дрвета живота, што сам их ја сањала, — али овако већ је била затворена књига мојих бајки, када сам се удала. Ја и мој Сава нисмо никада писали једно другом љубавне појетске изливе своје на ружичастом папиру, нити смо певали љубавне дујете при златној месечини, али смо за то одмах у почетку нашега брачнога живота постали добри пријатељи. Ми не само да делимо једно с другим тугу и радост, него ми сваку помисао делимо, у нашим срцима нема кутића, за који не би друго од нас знало. Па када се кад-када за дугих, зимских, вечери прохте Сави да ме зашита, да ли сам задовољна с њим, једним обичним човеком, ја му у кратко одговорим: „Јесам“.

Највећа радост наша је, наше чедо и сва брига наша је, да му већ у детињству улијемо неограничену љубав према Српству, да за њега живи па по потреби и да се жртвује за њега. Сава у највећем задовољству сретнога оца узме га у руке па чисто би да га научи онако малишна оне дивне стихове нашега славом увенчанога Змај песника:

Добро дошло, чедо моје,
Ако ти се пише,
Да ти живот своје роду
За слободу дише.

А вло дошло, ако мислиш
Животарит' гњило —
Кукавица има доста
Нигде их не било.

А да су се остварили моји детињи снови — Бог зна какве би Српству душмане хранило ово српско млеко. Ми не смемо никада заборавити да су српске наде у будућност урте и да за остварење тих великих наших идеала нас Српкиње чекају велике и важне задаће. Та ми Српкиње бар имамо сјајан пример у мајци Југовића и тога узора треба да се држимо на сваком кораку.

„И тако, драга моја Катице, сада сам те пустила, да завириш у моје срце па сада јамачно појмиш моје задовољство.“

„Наравно“ — одговори Катица — али су јој речи биле несигурне и хладне.

»А сада ми још допусти, да те нешто замолим: Пошаљи ми, молим те, натраг моја писма, у којима сам некада онако непромишљено писала о мом Сави; могла би случајно доспети у непозване руке.

„Писма? — а јест; не могу само да се сетим, камо сам их спремила, али потражићу их, чим доћем кући.“

После свих речи устаде Катица опет да пође, и Даринка не могавши је више задржати, — изљуби је са својом другарицом и најсрдачније опрости. Мали Обилић међутим пробудио се и дигао ларму, колико га грло доноси а сретна мајка убрза кораке правце колевци свога чеда, да га слатком речју мајчином умири.

Идући кући, Катица је била узбуђена и уз пут је мрмљела у себи: „Непојмљиво! ја тако што никада не бих учинила!“

Она је у својој наивности и ту са свим поштено мислила. Она је била од детињства размажена и као јединче сматрали су је родитељи као полубога. Од онога пак, који би имао срећу, да буде њихов зет, захтевали су ништа мање, него да је угледан, богат, образован, лепо одгајан, леп, елегантан, обљубљен и — заљубљен. Сезона балова, када је Катица први пут пошла на јавне забаве, још је учврстила родитеље јој у њиховим захтевима. Свака тачка у реду игара код Катице била је испуњена са три четири имена и са сва-

ког бала дошла би цура кући са исцепаном хаљином (од силног играња) и множином китица цвећа. После наравно постадоше и играчи и китице цвећа рећи. Дошло је па и прошло време, када свака девојка полаже вредност само на једнога играча и на китицу цвећа само од њега — јер ти су се у Катице често мењали.

Од како је оно Катица посетила своју другарицу Даринку. — прошло је неколико година. Родитељи Катичини сбрисали су једно по једно својство што су захтевали од свога будућег зета, али и та скромност не поможе ништа. Писмоноша је скоро сваки дан донашао Катици заручне карте, десно и лево удаваху се све девојке, што су с њом заједно одрасле, у дворани за играње указа се свеж венац девојака, које су можда и заостајале у лепоти за Катицом, али су имале више дражи, биле су млађе, нове.

Катица се међутим још увек лепо, умиљато смешила, али то је био осмејак уметан, плод њезиних углађених манира. Али једнога вечера разочарала се са свим. Било је то на једној кућевној забави: војна музика баш је свирала увод у четворку а парови један по један пролазили су ћеретајући и шалећи се, а она — некадашња краљица бала! седела је још без играча. Њезина критична ситуација не измаче оштром оку домаћиновом, он приђе једном господину, што је баш туда пролазио и шапну му нешто на ухо. Речи домаћинских није Катица чула, али је лепо разумела одговор: „Када ви заповедате — јасно је гласно, и пожртвовани тај господин дође пред њу и учтиво је замоли за игру. — То је било најгорчије искуство у њезином животу.

Даринка је међутим крај својих и ако малих брига домаћих и заборавила на своја писма, што их је некада Катици писала, па скоро богме и на њу саму.

Кад једнога лепога дана добије с поште пакет, отвори га, а у њему читава рпа писама, што их је она некада својом руком писала. Приложена је била цедула с овим садржајем:

Драга Даринка! Вридајући по старим папирима наиђем случајно на твоја мила писма, што

си ми их некада писала, и шаљем ти их по твојој жељи натраг. Разумљиво ће ти бити наравно, ако те замолим, да ми пошаљеш моја, што сам ти ја некада писала. Ми смо некада као наивне девојке, швигарице, писале којешта, за што данас, у зрелијим годинама, не бисмо могли примити на себе одговорност.

Радујем се, што те овом приликом могу извести о промени у мојем животу: Пре неколико дана заручила сам се са Митом Н. трговцем са раном из Г. Не сумњам ни мало,

да ћеш и ти учествовати у тој мојој срећи. Љуби те твоја пријатељица *Катица*.

Још истог дана нађе Даринка сва Катичина писма, узме их још једном прелиставати и прочитавати на рече уз то смешећи се: „Моје ме памћење не vara; трговца са раном из Г. нема нигде у девојачким сањаријама Катичиним“.

У Бечу, прерадио *Ст. Ст — њ.*

ЧИТУЈА.

† Јелена пл. Лемајић од Пасан-Брда рођ. Бикар супруга Ђорђа пл. Лемајића од Пасан-Брда ц и кр. фелдмаршалајтнанда у миру упокојила се напрасно ноћу 7. (19.) марта о. г. у својој 58. год. живота. Беше добра мати и Српкиња. Вечан јој спомен!

† Јелена Југа из Темишвара, врло образована Српкиња, велика родољубка, наша вредна сарадница у првим годинама, упокојила се 5. (17.) марта о. г. после дуже и тешке болести, у својој 30. години живота. Имађаше врло добро и милостиво срце не само спрам своје својте, него и спрам сваког човека; кога је год видила у невољи, тражила је пута да му помогне. Нека јој Бог за то даде рајско насеље!

† Даница Косић, супруга нашег ваљаног учитеља и управитеља основ. нар. школа у Вел. Кикинди г. Михајла Косића преминула је 18. марта о. г. у својој 27. год. млађаног живота, оставив за собом троје дечице. Беше добра супруга, примерна мати и родољубива Српкиња. Нека је Бог прими у рајске насладе!

† Арсен Ђурић, један од најотличнијих наших занатлија, који је, у своје време, највише порадио, да се у Нов. Саду основала задруга Срба занатлија и био њеи председник више година, преминуо је 20. марта о. г. у својој 68. години живота. Заузимао се јако за све наше јавне послове и био је управни члан „Матице Српске“ до смрти своје. Нека му је вечан спомен!

† Јован Шорак прота ријечки (фијумански) врло велики родољуб и паћеник народне ствари ради, преминуо је 22 марта о. г. у својој 73. години живота. Вечна му успомена међу нама!

† Кошут Лајош. Мађарски народ изгубио је 8. (20.) марта о. г. свог најмилијег и највећег сина Кошута, у 92. години живота његова Кошут беше необична дара и енергије; за њега се може рећи: да је ретка појава! Он је оне бурне 1848—9. године знао својим заносним горничким даром разбуктити у толикој мери страсти и осећаје свога народа, да је овај листом пошао трагом његових идеја, те га као љубимца свога, у оно доба, прогласио за гувернера Угарске. У свом великом заносу за слободом и независношћу свога народа прекорачио је природна права других народа ове земље, те је

тима изазвао грађански рат, који је свима народима, овелепе земље, донео многе горке и тешке дане, а и њега отерао у туђ свет, где је и окончао свој бурни живот. Из великог пијетета, према заслугама његовим, пренео је народ мађарски мртве остатке његове у престоницу и са краљевским почастима сахранио. Мађарски народ има разлога, што оплакује овог свог великог сина, али ми Срби имамо после 1848—9. г. само тужне успомене на његово име, те не можемо да се придружимо општој тузи мађарског народа и тек као хришћани и синови ове заједничке домовине довикујемо покојнику при овом вечном растанку: Нека му је лака она земља, коју је тако жарко љубио!

ИСПРАВАК.

У извештају *Турско Бечејкиња*, што је изписао у прошлом броју нашег листа, уписала се гђа *Мила удова Поповић* у задругу још при оснивању исте задруге, а тамо стоји, да се уписала тек ове 1894. Даље је у том извештају изостало, да задруга та даје годишње потпоре 12 фор. још некој старици *Наста*.

Код белешке *Из школе* у прошлом броју стоји на првом месту име *Станка Станојевића*, а треба *Станка Стојановића*, а отац *Гена*, а не *Јефта*. Молимо, да се ово узме на знање. Ур.

ОДГОВОРИ.

Новим претплатницима, који нису добили 1. и 2. број нашег листа од о. г. јављамо, да ће добити за који дан. Очекивали смо, да ће вратити они, који неће даље да држе, но како не можемо да добијемо толико колико нам треба, морамо дати, да се прештампају та два броја. Онда могу добити поново ако желе и они, који су добили нешто помрљане те бројеве.

Косовском Цветку Индија. По најновијем списку имаде у свету 1495 милијуна становника од тих су:

Рим. кат. вере са унијатима	221 милијун
Еванђеличке (свију секта)	136 „
Православних	100 „

Свега Хришћана . 457 милијона
 Даље: Јевреја 7·8 м. Мухамеданаца: 217·2 м.
 Браманана и Будајаца: 682 мил. Разне друге вере: 131 мил. Свега нехришћана: 1038 мил.
 — Укупно: 1495 милијуна.